

Є.А. Клопота

доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності
Запорізького національного університету

Е.А. Клопота

доктор психологических наук, профессор кафедры педагогики и психологии образовательной
деятельности Запорожского национального университета

Ye. A. Klopota

Doctor of Psychology, Professor,
Department of Pedagogy and Psychology of Educational Activities,
Zaporozhye National University

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗБАР'ЄРНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

Доктор психологічних наук, Професор факультету соціальної педагогіки та психології Запорізького національного університету Євгеній Клопота виграв грант за програмою «Erasmus+» в університеті ім. Масаріка (м.Брно, Чеська Республіка). Державний університет ім. Масаріка був заснований у 1919 р. У ньому навчається понад 40000 студентів на 9 факультетах. Університет ім. Масаріка має потужну наукову та навчальну базу, входить до асоціації європейських університетів та займає друге місце по кількості студентів, які в ньому навчаються у Чеській республіці. Стажування відбувалося на базі педагогічного факультету університету ім. Масаріка. Професор Євгеній Клопота провів лекції та практичні заняття зі студентами; постійно відбувалася взаємодія з колегами щодо особливостей української та чеської системи вищої освіти. На педагогічному факультеті приділяють велику увагу сучасній методології, розробці інноваційних психолого-педагогічних методів навчання та, найголовніше, практичній діяльності студентів. Варто зазначити, що в університеті здійснюється навчання різноманітних категорій студентів як молодих так і дорослих, а також студентів з особливими потребами. Розвивається й дистанційна форма навчання. Університет має сучасне обладнання та гарну бібліотеку, якою можуть користуватися будь-які студенти не зважаючи на рівень здоров'я. Вразило дійсно безбар'єрне середовище, яке університет Масаріка створює для студентів та викладачів з особливими потребами: воно починається від ліфтів, обладнаних звуковими приладами та брайлівськими позначками для осіб з порушеннями зору і завершується діяльністю потужного і сучасно обладнаного центру підтримки студентів з особливими потребами «Терезіус». Під час тривалого спілкування, фахівцями центру «Терезіус» було продемонстровано володіння найсучаснішими технологіями та обладнанням, які спрямовані на організацію безбар'єрного середовища, адаптації та забезпечення доступності навчально-методичних матеріалів для абітурієнтів та студентів різноманітних нозологій. Причому в університеті Масаріка навчається багато студентів, які мають глибокі порушення слуху, зору, опорно-рухового апарату, а також мовлення, інтелекту тощо. Наприклад, для студентів з порушеннями зору, викладачами адаптуються та друкуються шрифтом Брайля навчальні матеріали (у тому числі з англійської мови); виготовляються різноманітні мапи, схеми, малюнки для вивчення тих чи інших навчальних дисциплін. За потребою проводяться індивідуальні заняття з використанням спеціалізованих технічних засобів, які підвищують якість навчання та забезпечують можливість рівноправної участі таких студентів в інформаційному просторі університету. Здійснюється підготовка студентів з порушеннями слуху та викладачів до спільної навчальної діяльності, тобто вивчення жестових мов. Студенти з порушеннями опорно-рухового апарату можуть вільно дістатися до будь-якого приміщення в університеті без сторонньої допомоги. Фахівцями центру «Терезіус» розроблюються й активно реалізуються методики та

технології психолого-педагогічної, технічної, соціальної підтримки студентів з особливими потребами не лише в процесі їх навчання, а й щодо формування їх як самостійної, соціально активної особистості, здатної до самореалізації у різних суспільних сферах. В Чеській республіці, як і в інших європейських країнах, діє законодавчо закріплений принцип виділення коштів на придбання спеціалізованих технічних засобів безпосередньо людині з інвалідністю, відповідно особливостей її наявних порушень та відповідних потреб. Це дозволяє кожні 5 років учню, студенту та викладачу, фахівцю у різних сферах професійної діяльності отримувати значну фінансову підтримку з боку держави. Отже, міжнародні стажування за програмами академічної мобільності дають можливість науково-педагогічним працівникам здійснювати обмін знаннями, вміннями, науковими досягненнями, а також акумулювати та втілювати нові технології навчання в різноманітних галузях вищої освіти нашої держави.